



Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. I. Vtrum accidentia Eucharisticis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

stantia nunquam defutura fuisset, nisi alia genita fuisset: quia naturaliter nunquam corrumpitur unum, quin generetur aliud specie diversum; nulla enim alteratio corrumpens individuum unius speciei, disponit ad generationem alterius ejusdem speciei, ut experientia constat: Ergo non definit corpus Christi sub speciebus, nisi sub illis succedat alia substantia, à pane & vino specie diversa, puta acetum, loco substantiæ vini, aut vermes, loco substantiæ panis.

105. Dico secundò: corpus Christi non definire esse sub speciebus, per transubstantiationem sui in substantiam subsequenter.

Probatur: Quod convertitur in aliud per transubstantiationem, definit simpliciter esse, ut patet de substantia panis, converta in corpus Christi: Sed corpus Christi non definit simpliciter esse in se, per hoc quod definit esse sub speciebus, quia adhuc remanet in cælo: Ergo corpus Christi non definit esse sub speciebus, per transubstantiationem sui in substantiam subsequenter.

Confirmatur: Inter definitionem corporis Christi, & inceptionem alterius substantiæ, non est aliqua connexio, cum ex vi definitionis illius, non magis incipiat esse una substantia, quàm alia: Ergo corpus Christi non definit esse per conversionem in aliam substantiam.

106. Dico tertio: corpus Christi non definire esse sub speciebus per annihilationem, aut per solam privativam loci mutationem, sed per definitionem quandam substantialem, innominatam.

Ratio hujus conclusionis est, quia cum corpus Christi non definat esse sub speciebus per actionem convertivam sui in aliam substantiam, ut conclusionem præcedenti ostensum est, consequenter habet definire per cessationem illius influxus quo positum fuerat sub speciebus panis, & quo sub illis conservabatur, unde sicut non fuerat ibi positum per creationem, aut productionem simpliciter, quia corpus Christi præsupponebatur existere simpliciter ante consecrationem; neque per actionem adductivam, ut præcedenti disputatione dictum est, sed per aliquem influxum substantialem; ita non definit esse sub speciebus, per annihilationem, quæ opponitur creationi; neque per solam privativam loci mutationem, quæ opponitur actioni adductivæ, sed per aliquam definitionem substantialem; quia cessatio influxus substantialis, non potest non esse substantialis definitio.

107. Dixi autem, hanc definitionem substantialem esse innominatam: neque enim potest vocari corruptio, Tum quia corpus Christi, cum sit jam gloriosum, est omnino incorruptibile: Tum etiam, quia corruptio propriè dicta, fit per hoc quod una forma succedit in locum alterius in eadem materia; nulla autem forma succedit in materia corporis Christi, aliàs sequeretur Christum toties mori, quoties definit esse sub speciebus, contra illud Pauli ad Roman. 6. *Christus resurgens ex mortuis, jam non moritur*. Vocatur ergo definitio substantialis tantum secundum quid, quia sicut per transubstantiationem corpus Christi non acquirit esse simpliciter, ita per cessationem hujusmodi transubstantiationis non amittit esse simpliciter.

(*)

DISPUTATIO VI.

De accidentibus Eucharisticis.

Ad questionem 77. Divi Thomæ.

Cum in conversione Eucharistica tota substantia panis & vini, in corpus & sanguinem Christi transmutetur, remanentibus dumtaxat accidentibus; postquam cum S. Doctore de minoribus illa transubstantiatione, & de modo quo Christus per illam est in Eucharistia, disputavimus, oportet ut de ipsis accidentibus Eucharisticis dicamus, pluresque quæ circa illa occurrunt difficultates breviter resolvamus.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrum accidentia Eucharistica sint sine subiecto substantiali?

Accidentia panis & vini in Eucharistia remanere, facta conversione totius substantiæ panis & vini in corpus & sanguinem Christi, non solum fide divinâ certum est, & à Tridentino definitum, sed etiam sensibus ipsis notum; videmus enim in hostia consecrata albedinem, gustamus saporem, tangimus figuram &c. Constat autem sensui non posse decipi circa proprium sensibile debite applicatum. Verum gravis difficultas est, an hæc accidentia quæ ante consecrationem substantiæ panis & vini, ut subiecto quod, inhaerebant, sita consecratione, & transmutatione substantiæ panis & vini in corpus & sanguinem Christi, sine subiecto substantiali remaneant? Dixi sine subiecto substantiali, quia accidentia Eucharistica subjunguntur quantitate, ut articulo sequenti contra Nominales dicemus. Hoc præmissis, pro resolutione difficultatis, & declaratione ac defensione Catholice veritatis contra hereticos.

Dico breviter, accidentia Eucharistica esse sine subiecto substantiali.

Conclusio est certa de fide, & definita in Concilio Constantiensi, sess. 8. contra Joannem Hus, qui hoc fidei dogma negabat dicebatque quod *fruges accidentis sine subiecto, erat blasphemare in Deum, scandalizare sanctos, & illudere Ecclesie, per verba accidentis*. Similia dicunt Calvinistæ, & unum ex præcipuis argumentis quibus probare contendunt impossibilem esse veram & realem existentiam corporis Christi in Eucharistia, sumuntur ex eo quod accidentia nequit sine subiecto existere, ut in disputatione præcedenti art. 12. retulimus. Unde oppositum vocant inventum & commentum Innocentii III. in Concilio Lateranensi; ubi etiam catholica veritas asserta fuit, nec non in Tridentino sess. 13. can. 2. potestque breviter suaderi, convellendo præcipuum hæreticorum fundamentum. Nulla enim est contradictio, quod accidentia sint separata ab omni subiecto: Ergo id potest affirmari de accidentibus Eucharisticis. Consequentia est evidens, antecedens verò patebit primò ex solutione objectionum. Secundò constat ex SS. Patribus: Basilianum enim homil. 6. in Hexameron, docet prima de creatam esse lucem per se subsistentem, & ab omni subiecto separatam. Primo dicit (linguæ) quæ

Natura lucis producta est, quare autem die Soli cor-
pus, ut esset illi primo generis luci vehiculum, est con-
stitutum. Et infra: itaque ne mihi dixeris, fieri hoc
non posse, ut lux a corpore Soli separaretur. Neque co-
mune ergo lucis & Soli corpore separationem mihi ac tibi
possibile esse dico; sed asserendum esse censeo, quod
eiusmodi sola agitatione, agitationeque disparari a se
possunt, ea recipi se jungi facultate Creatoris utrius-
que natura posse. Idem docet Nazianzenus orat.
de novo die Dominico, & Theodoretus in
quaestionibus super Genesim, quaest. 14. & 16.
Ergo ex SS. Patribus nulla est repugnantia vel
contradictio, quod accidentia sint separata ab om-
ni subiecto, & careant inhaerentia actuali.

Idem probari potest argumento desumpto ex
mysterio incarnationis, quod disp. proemiali
art. 7. insinuavimus. Inhaerentia enim actualis se
habet ad accidens, sicut substantia ad substan-
tiam; sicut enim substantia complet substantiam,
sic inhaerentia actualis complet accidens; item non minus est de ratione substantiae & natu-
rae completa per se subsistere, & propria sub-
stantia terminari, quam de ratione accidentis a-
liquo subiecto inhaerere: Sed non obstant hac ex-
igentia naturali quam habet substantia ut per se
subsistat, & propria substantia terminetur, po-
test divinitus propria & connaturali substantia
privari, & subsistere in alieno supposito, ut pa-
tet in humanitate Christi, spoliata propria sub-
stantia & in supposito verbi divini subsistente:
Quid ni ergo similiter poterit accidens superna-
turaliter, & de potentia Dei absoluta, carere
inherentia sibi propria & connaturali, & ab om-
ni subiecto separatim existere?

Potest etiam suaderi conclusio ratione D.
Thomae hic art. 1. ubi sic dicitur: Accidentia
Eucharistica non inhaerent substantiae panis &
vini, cum illa debeat per consecrationem, ut
disp. 4. ostendimus: neque etiam corpori Chri-
sti, alias corpus Christi in Eucharistia esset alte-
rabile, corruptibile, & localiter extensum; ne-
que alii circumstanti, eam quia hujusmodi spe-
cies non sunt ubi est aer circumstanti, quandoqui-
dem ad motum aeris ipsa non moventur: tum
etiam quia non potest idem accidens de uno
subiecto transire in aliud, cum accidentia nume-
rum & individuationem accipiant a subiecto:
Ergo nullum subiectum substantiale excogitari
potest, cui accidentia Eucharistica inhaereant;
subindeque dicendum est, illa sine subiecto sub-
stantiali existere.

Obijces primo: Minor est dependentia ma-
teriae primae a forma substantiali, quam acciden-
tis a subiecto: Tum quia accidens individuatur
a subiecto, unde mutato subiecto non est idem
numero accidens; materia autem prima non in-
dividuatur a forma, quin potius illam indivi-
duat: Tum etiam quia materia prima non est
entis, sicut accidens, sed est ens per se, unde
essentialiter non dependet ab alio, sicut accidens:
Sed materia non potest, etiam de potentia abso-
luta, esse sine forma substantiali, ut docent nostri
Thomistae in Philosophia: Ergo a fortiori acci-
dens non potest divinitus sine subiecto existere.

Respondeo quod licet in aliquibus, accidens
magis dependeat a subiecto, quam materia pri-
ma a forma, tamen in ordine ad existendum, ma-
ior est dependentia materiae primae a forma,
quam accidentis a subiecto; quia ut ostendunt
Thomistae in Physica, materia prima seclusa for-
ma substantiali, non est in determinata specie per-

fecta & completa, caretque propria existentia,
quam emendicat a forma, unde impossibile est
quod sine illa existat; accidens autem secundum
se est in determinata specie, & habet propriam
existentiam, atque ita independentem ab actuali
inherentia potest existere.

Obijces secundo: Deus non potest supplere
causalitatem causae materialis, ut communiter
docent Theologi, cum illa causalitas imperfe-
ctionem Deo repugnantem essentialiter impor-
tet: Ergo non potest facere quod accidens sine
subiecto existat.

Respondeo quod licet Deus non possit sup-
plere vicem causae materialis in eodem genere,
quali & ipse fiat causa materialis recipiendo in se
formam substantialem vel accidentalem, aut in-
trinsecè componendo aliquod totum, id tamen
potest in genere causae efficientis. Unde quando
Deus dicitur sustentare accidentia Eucharistica,
non est existimandum quod concurrat materia-
liter & subjectivè; id est in materia imperfe-
ctionis est quam ut Deo tribui possit, sed sustentat ef-
ficienter, quatenus supplet per efficientiam id
quod de concursu materiali desideratur. Quo-
modo autem id praestet, an per solam manute-
nentiam, vel per alicujus modi existendi per se
communicationem art. 3. dicimus.

Obijces tertio: Si accidentia panis & vini
manerent in Eucharistia sine subiecto substantia-
li, essent in statu violento, cum accidens connat-
uraliter petet inhaerere subiecto: Sed hoc dici
nequit: Ergo nec illud.

Respondeo negando sequelam Majoris: In
qualibet enim re creata est duplex inclinatio na-
turalis: una ad bonum sibi proprium, & altera
ad obediendum suo creatori; ex quibus hac po-
terior, potior est, & naturalior, ac vehemen-
tior, ideoque prior inclinatio quodammodo isti
cedit; sicut inclinatio particularis cujuslibet par-
tis respectu boni proprii, cedit inclinationi quam
habet ad bonum commune: Quia ergo existentia
accidentium sine subiecto substantiali in Eucha-
ristia, est conformis huic secundae inclinationi,
quamvis sit contra primam, accidentia Eucha-
ristica non sunt in statu violento.

ARTICULUS II.

An quantitas panis & vini sit aliorum
accidentium subiectum?

Ostendimus articulo praecedenti, accidentia
Eucharistica carere subiecto substantiali,
nullique inhaerere substantiae: nunc breviter di-
scutendum est, an illa subiectentur in quantita-
te, illaque sola existat per se? Hoc enim negant
aliqui Nominales, existimantes omnia acciden-
tia esse sine subiecto & existere per se; quia ni-
mium arbitrantur, quantitatem non distingui
ab ipsa substantia, & quodlibet accidens habe-
re suam quantitatem; quae principia omnino rui-
nosa sunt, & a Philosophia Peripatetica & Tho-
mistica penitus aliena. Unde

Dico breviter Accidentia Eucharistica, ut co-
lor, sapor, & odor panis & vini consecrati, in
quantitate subiectantur; idque ex vi miraculi
quo conservatur quantitas separata a substantia
panis & vini, absq; novo miraculo. Ita D. Tho-
mas hic art. 2. ubi in argumento sed contra ratio-
nem istam insinuat, illa accidentia subiectantur